

Tågresenär. Foto: Kalevi Mörsky, Fotoklubben Focus – Örebro. Guld i kategori C, enstaka påsiktscinbild, Riksfotoutställningen 2019.

Innehåll

Laglig och olaglig fotografering.....	2
Riksfototräffen 2019.....	4
Riksfotostämman 2019.....	5
Årets fotograf och årets fotoklubb.....	5
Årets ungdomsfotograf.....	6
Instagram.....	6
RSF utmärkelse.....	7
Riksfototräffen 2021.....	7
Manusstopp och utgivning.....	7
B Huvudsamarbetspartner.....	7
Blandat från Riksfototräffen 2019.....	8

Laglig och olaglig fotografering

Nya lagar är ofta orsak till osäkerhet och det gäller inte minst GDPR som gäller från och med 25 maj 2018. Men vi har också två andra lagar: Lagen om kränkande fotografering från 2013 och lagen om olaga integritetsintrång från 2018. Brott mot alla dessa lagar kan medföra böter eller fängelsestraff. Trots nya lagar ger de inte anledning till oro. I de flesta fall kan vi fortsätta med att fotografera som tidigare. Men kanske bör vi tänka efter lite mer i vissa situationer. Och som alltid bör all fotografering göras med varsamhet och omtanke.

Ytterligare en lag som kan medföra omedelbara åtgärder är Skyddslagen, som egentligen heter Skyddslag (2010:305). Den innehåller bestämmelser för skydd mot terroristbrott, sabotage, spioneri och grovt rån. Utanför så kallade skyddsobjekt är det alltid tydligt skyltat vad som gäller. Det kan vara fråga om militära anläggningar, kärnkraftverk, industrier, regeringens byggnader, centraler för penningtransport och mycket annat. Den som bryter mot foto- eller tillträdesförbudet förbudet (och enbart det) kan dömas till böter eller fängelse upp till två år.

*Här ska du definitivt inte ta foton. Det kan snabbt sluta mycket illa.
(Är det en gammal Pentax på skylten?)*

Kränkande fotografering

Lagen om kränkande fotografering finns i brottsbalkens fjärde kapitel gällande brott mot frihet och frid. Kränkande fotografering kompletterar tidigare lagtext om hemfridsbrott. Lagen om kränkande fotografering handlar således om intrång i den fredade sfär som varje person har rätt till i förhållande till andra.

Men i lagen görs också undantag om syftet och övriga omständigheter med fotograferingen är försvarlig. Journalistiskt ändamål och myndighetsverksamhet (t.ex. polisens spaningsarbete) är två sådana undantag. Brottet i lagens mening är själva

fotograferingen och inte innehållet i bilderna eller hur dessa sprids. Som fotograf begår jag en olaglig handling när jag fotograferar någon som befinner sig inomhus i dennes eller någon annans bostad och som inte är medveten om fotograferingen. Med bostad avses en lokal eller plats där en person bor stadigvarande för en längre tid. Men bostad kan också vara något tillfälligt som ett hotellrum eller ett tält.

Fotografen själv behöver inte befinna sig inne i bostaden eller ha monterat upp en kamera där. Detta gäller också för fotografering genom exempelvis ett fönster. Även om någon medvetet exponerar sig i ett bostadsfönster, innebär det inte att jag får fotografera om personen inte är medveten om det.

Enligt lagen är det också förbjudet att i hemlighet fotografera på en toalett eller i ett omklädningsrum. Hit räknas även en provhytt, ett duschrum och en bastu. Och på samma sätt som med bostaden spelar det ingen roll om jag kan se in på grund av att personen kanske inte har stängt dörren om sig eller dragit för draperiet ordentligt.

Kränkande fotografering kan det bara vara då fotograferingen sker i hemlighet. Har jag fått personens samtycke att fotografera när han eller hon står i duschen så är det inte straffbart att ta bilder.

Kränkande fotografering är ett så kallat uppsåtligt brott som inte kan begås av misstag. Om den som fotograferats inte uppfattar detta när det görs helt öppet kan fotograferingen inte anses ha skett i hemlighet. Om någon fotograferar helt öppet på en fest i en bostad så innebär det således att det inte är kränkande fotografering. Om någon på festen däremot somnat och det tas en bild på den personen, är hen inte medveten om fotograferingen. Då kan det vara fråga om kränkande fotografering.

Lagen om kränkande fotografering innebär inte att jag som fotograf alltid måste fråga om lov innan jag fotograferar, även om jag befinner mig på allmän plats. Det är liksom tidigare tillåtet att fotografera hur mycket jag vill utan att fråga om lov, så länge jag inte befinner mig på privat område eller vid vissa skyddsobjekt.

Den som har nyttjanderätten för en fastighet har också rätt att ställa krav på dem som får vistas där. Det innebär också rätt att besluta om fotoförbud. Det kan gälla ett sjukhus, en skola, eller ett affärscentrum. Förutom det som lagar stadgar är förbjuden fotografering kan det också finnas lokala fotoförbud att rätta sig efter.

Olaga integritetsintrång

Sedan 1 januari 2018 finns lagen om olaga integritetsintrång. Detta intrång innebär att en person sprider en bild eller andra uppgifter som är integritetskänsliga om en annan person. Det behöver inte vara en bild utan det kan även vara andra uppgifter. Det kan till exempel handla om uppgifter om personens sexualliv eller hälsotillstånd.

Det krävs vidare att personen som sprider bilden vill skada personen genom spridandet av bilder eller andra uppgifter. Den typ av handlingar som bestämmelsen är tänkt att göra straffbara är till exempel så kallad hämndporr.

När lagen trädde i kraft gick Ambulansförbundet ut med uppgifter i media om att det nu var förbjudet att fotografera på en olycksplats. Även om man kan diskutera lämpligheten i sådan fotografering finns inte något sådant förbud. Olaga integritetsintrång uppstår först om bilderna sprids i syfte att skada de personer som finns på bilderna.

GDPR

Denna nya lag om hantering av personuppgifter och som började gälla 25 maj 2018 har orsakat mycket bekymmer. Vi har överösts både med information och meddelanden om att vi ska godkänna lagring av personuppgifter inom i stort sett alla områden. GDPR gäller dock inte för privatpersoner i det de gör i sin privata sfär. Denna övergår dock i offentlig när bilder publiceras på sociala medier.

Eftersom bilder kan vara personuppgifter, påverkas även fotografering av GDPR. En personuppgift är allt som går att koppla till en person och som bidrar till att identifiera den personen. Om det finns personer på en bild är det alltså en personuppgift om man kan se vilka personerna är. Det behöver inte vara en omedelbar igenkänning. Den kan komma senare med exempelvis ansiktsgenkänning på Facebook.

Lagen reglerar allt som görs med personuppgiften. När man tar en bild innebär det en registrering av en personuppgift. Den är ju nu lagrad digitalt. Hela den fortsatta hanteringen kräver samtycke från den person som fotograferats, avtal eller något som kallas intresseavvägning.

Samtycke innebär att den som blir fotograferad ger sitt tillstånd. Enligt GDPR, ska samtycke ges "genom en entydig bekräftande handling som innebär ett frivilligt, specifikt, informerat och otvetydigt medgivande från den registrerades sida om att denne godkänner behandling av personuppgifter rörande honom eller henne". Detta behöver inte vara skriftligt.

Ett avtal kan träffas då någon beställer en fotografering, till exempel ett porträtt eller en bröllopsfotografering. Då avtalas också om hur bilderna ska få användas. Vid ett bröllop är det lite mer komplicerat när det är många personer närvarande. Det är inte möjligt att fråga var och en om samtycke. Avtalet är ju bara med dem som beställt fotograferingen. Detta kan lösas med ett tydligt anslag vid ingången om att fotografering kommer att ske och att det förutsätts att alla som befinner sig i lokalen har gett sitt samtycke eller annars meddelar fotografen.

Intresseavvägning är aktuell då det varken finns ett samtycke eller avtal. Avvägningen handlar här om att väga det egna intresset mot att behandla personuppgifterna om den person det gäller. Det handlar om det av någon anledning kan vara viktigare att behandla bilderna än att den personliga integriteten bevaras hos dem som syns på bilderna.

GDPR är en EU-lag som gäller för alla medlemsländer. Men på nationell nivå finns möjligheter att göra inskränkningar i lagen. I Sverige innebär det att allt som omfattas av Tryckfrihetsförordningen (TL) och Yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) faller utanför GDPR. Men också behandling av personuppgifter som sker utan koppling till TF och YGL undantas om syftet är journalistiskt, konstnärligt, litterärt eller akademiskt skapande.

Det går alltså att fortsätta med "street" och annan fotografering på allmän plats om bilderna är avsedda för konstnärliga ändamål eller omfattas av TF eller YGL.

Den nya lagen gäller inte bara för de bilder som fotograferats efter den 25 maj 2018, utan även alla tidigare bilder som finns sparade digitalt och föreställer nu levande och identifierbara personer. Om dessa bilder är resultatet av konstnärlig verksamhet eller har ett journalistiskt ändamål gäller inte GDPR heller för dessa bilder. Om samma bilder skulle komma till användning i kommersiella sammanhang kan en situation uppstå då GDPR gäller, vilket innebär att det krävs avtal eller samtycke.

Fota lugnt

Vi kan alltså lugnt fortsätta med att ta våra bilder bara vi är medvetna om vad vi gör. Framför allt behöver vi ha bättre kunskap om dessa lagar än de personer som kan dyka upp och påstå att vi gör något olagligt. Däremot måste vi alltid tänka på vad som är lämpligt vid varje enskilt tillfälle. Det är alltid mycket bättre att vara på säkert avstånd från de gränser lagarna drar än att befinna sig i gråzonen.

Fortsatt trevlig fotosommar

Carina och Stefan

Redaktörer för Exponera!

Riksfototräffen 2019

Årets riksfototräff ägde rum i Simrishamn på Österlen 24-26 maj. Arrangörer detta år var Österlens fotoklubb. Cirka 4000 bilder var inskickade till Riksfotoutställningen från fotografer från hela Sverige. Som vanligt hade vi inför helgen fått veta vilka bilder som var uttagna och vilka som skulle få utmärkelser, dock inte om det skulle ge ett diplom eller en åtråvärd guldmedalj.

Fredagen bjöd på solsken. Museichef Lena Alebo invigde Österlen fotoklubs utställning på Österlens museum. Därefter bjöds vi på en stadsvandring med Lena, som visade sig vara en fantastisk berättare. Under fredagen arrangerades även en guidad tur på Nordic Sea Winery, samt en uppskattad vinprovning.

Fredag kväll arrangerades sedvanligt mingel. Transporten dit skedde med lantlig anknytning. Fredagens gröna traktor och lördagens röda blev väl dokumenterade, men vad kan man vänta sig när fotografer träffas. Något som brukar leva kvar som en "snackis" från olika arrangemang är maten. Är den dålig kan det vara svårt att glömma, men här glömmar vi den inte av en annan anledning. Maten vid Nordic Sea Winery var förstklassig under hela helgen.

Lördag och söndag hade vi ett digert program med juryredovisningar och prisutdelningar. Extra trevligt var det när pristagarna fanns på plats. Roy Andersen visade bilder från Amazonas djungler och på söndagen bjöds vi på en lärorik föreläsning av fotograf Peter Györffy från Moderskeppet kring hur vi kan lyfta våra bilder i Lightroom. Vid lördagens bankett delades flertalet utmärkelser ut.

Att arrangera en riksfototräff innebär mycket arbete, men är också lärorikt. Österlens fotoklubb är relativt liten, men lyckades ro projektet i land. Ett stort tack till er för denna inspirerande helg. Nästa år träffas vi i Avesta då Folkare fotoklubb står som arrangörer. De var på plats i Simrishamn och presenterade sig och Avesta. Vad är då det bästa med dessa riksfototräffar? Jo, det är ni medlemmar i riksförbundet svensk Fotografi. Att få träffas, prata fotografi och inspireras. Kanske är det fler än jag som satte nya mål inför det kommande året. Mitt mål är att försöka åstadkomma ett bildspel. Framtiden får visa om det är något ni får ta del av. Vi ses i Avesta!

Carina Hedlund

Stadsrundturen i Simrishamn under Riksfototräffen blev en succé tack vare den eminenta och humoristiska guiden (chef Österlens museum).

Foto: Monica Wennblom

Riksfotostämman 2019

Den av förbundsstyrelsen lagda motionen beträffande stadgeändringar, presenterad i Exponera! nr 3, antogs i sin helhet av riksfotostämman den 25 maj.

Bland annat med följande tillkommande text i §4:

§ 4 MEDLEMSKAPETS FÖRPLIKTELSE

Varje ansluten klubb, liksom varje enskild medlem, skall lojalt följa förbundets stadgar samt Riksfotostämmans och förbundsstyrelsens beslut.

Det åligger anslutna klubbar tillse att samtliga klubbuppgifter, såsom adress, förtroendevalda och kontaktuppgifter mm, hålls aktuell.

Vidare förbinder sig klubben att till sina enskilda medlemmar förmedla information från RSF.

I övrigt förlöpte stämman i vanlig ordning.

Årets fotograf och årets fotoklubb

Årets fotograf blev detta år Björn Björnson från fotoklubben Avtrycket, som också blev årets fotoklubb. Han har lyckats knipa denna fina titel vid ett tidigare tillfälle, nämligen 2009. Han fick bland annat ett guld i kollektionsklassen, påsikt med kollektionen "Och jag säger vem du är". Björn har varit med i fotoklubben i 11 år, styrelsemedlem sedan 10 år och är numera kassör. Han har genom åren tävlat en hel del.

Han kom bland annat på andra plats i Fotosidan Masters tävling i temat "Ögonblick". Han har även tävlat en del internationellt och bl a haft framgångar i tävlingen "Black&White Spider Award" där han placerade sig på en tredje plats bland tusentals inskickade bilder. Björn har även gått en ettårig kurs anordnad av Fotografiska. Jag tror att vi kommer att få se Björns namn på många fler resultatlistor i framtiden. Björn var på plats vid Riksfototräffen och fick även ta emot priset för bästa fotoklubb.

Förutom Björn från fotoklubben Avtrycket placerade sig hans klubbkompisar Roland Brinkberg, Barbro Lindh och Christer Hurve. Stort grattis till er!

Resultatet av jurygruppernas redovisningar finns på:

<https://www.svenskfotografi.org/rifo/riksfotoutställningen-resultat-och-bilder/resultat-riksfotoutställningen-2019>

"Lampmannen"
Årets fotograf
Björn Björnson

"Kamouflage"
Björn Björnson

Årets ungdomsfotograf

Förbundsordföranden sa vid prisutdelningen vid årets riksfototräff att *"nu har vi kommit till den viktigaste klassen av alla – Ungdomsklassen"*. Årets ungdomsfotograf blev Karin Jonasson, Ljusdals fotoklubb. Hon fick fyra utmärkelser och tog guld med bilden *"Dans, dans, dans"*.

Och inte nog med det, hon knep även silvermedaljen samt två diplom vilket gav henne titeln Årets ungdomsfotograf. Karin var inte på plats i Simrishamn och blev glatt överraskad när jag tog kontakt och gratulerade henne. Vem är då Karin?

Karin är 18 år och har nyligen tagit studenten från Estetiska programmet. Det var där hon började fotografera på allvar. Innan dess hade Karin inte prövat fotografera med systemkamera. Samarbetet mellan Estetiska programmet på Slottegymnasiet och Ljusdals fotoklubb har bidragit till att ungdomar från Ljusdal stuckit ut bland tävlande ungdomar i ungdomsklassen. Karin säger att hon är mycket nöjd med sitt gymnasieval. Vill man se mer av Karin, tidigare vinnare av Årets ungdomsfotograf och arbetet som sker på skolan heter de Estetik och Media på Facebook.

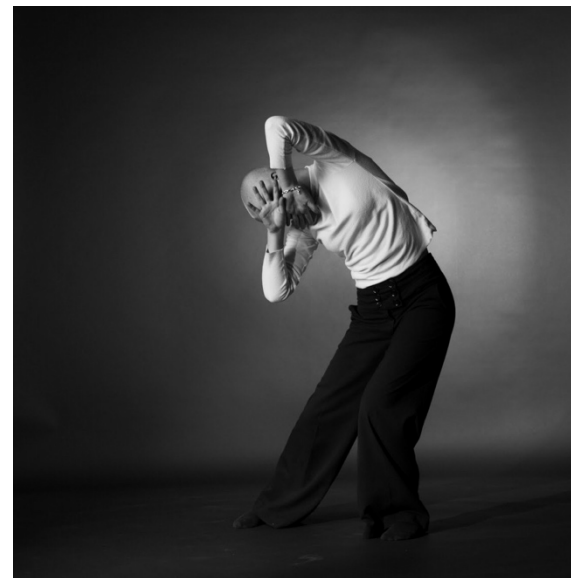
Karin har under de tre senaste åren testat allt från makro, analogt till studio och street. Karin gillar att få leka med sin kreativitet och att testa sig fram. Hon fotograferar mest porträtt och säger att det finns en miljon sätt att jobba med känslor, färger, ljus, slutartider, rekvisita för att få fram helt unika bilder, vilket Karin säger känns häftigt. Karins dröm är att få arbeta men något inom media och hon kommer definitivt att fortsätta fotografera.

Vill du se mer av Karin? Följ hennes Instagram: @karin_jonasson

Instagram

I samband med riksfototräffen startade Riksförbundet för svensk fotografi ett Instagramkonto. Följ oss gärna – @riksförbundet_svensk_fotografi.

Redan nu kan du se några av de vinnande bilderna från Riksfotoutställningen. Vi kommer framöver att presentera bilder från medlemmar runt om i Sverige. Hör av dig om du vill visa dina bilder. Varje vecka kommer en fotograf att presenteras och får visa tre bilder.

"Dans, dans, dans"
Karin Jonasson
Årets ungdomsfotograf.

"Little Lady"
Mikaela Friberg
Uttagen för visning
I Grupp C.

(Mikaela tilldelades
Guld i bildspel).

RSF Utmärkelse

2016 introducerade vi **RSF Utmärkelse** som, efter ansökan, kan utdelas för framgångsrikt deltagande i av RSF arrangerade utställningar, salonger och tävlingar.

C:a 35 fotografer har hittills tilldelats RSF Utmärkelse på någon nivå.

23 medlemmar har 2019 ansökt om, och beviljats, RSF Utmärkelse på någon nivå.

<https://www.svenskfotografi.org/dokument/RSF%20Utm%202017-2019.pdf>

Riksfototräffen 2021

Vi har ännu inte någon klubb som åtagit sig arrangemanget. Någon av er har kanske jubileum eller något annat som gör att ni ser anledning att arrangera Riksfototräffen under 2021. Hör av er till vår förbundsordförande Nils-Erik Jerlemer via mejl nejerlemer@gmail.com.

Manusstopp och utgivning

Nr	Manusstopp	Utgivning
7	Vecka 28	Vecka 30
8	Vecka 33	Vecka 35

Material till och dialog med Exponera! skickas till: exponera@rsf-fotoklubbar.org

Har du någon fotograf i din klubb som du vill att Exponera! skriver om? Tipsa gärna, maila Carina på carinahedlund66@msn.com

Huvudsamarbetspartner

Glöm inte att utnyttja de **medlemsförmåner** som vårt samarbete med Japan Photo ger medlemmar i fotoklubbar anslutna till RSF.

Länk till mer information:

<https://www.svenskfotografi.org/medlemsservice/samarbetspartners-och-erbjudanden>

Gefvert

Försäkringserbjudande

För er som tecknar försäkring genom försäkringsmäklare Gefvert kan utöka denna med ett avbeställningsskydd/produktionskostnadsförsäkring.

Kolla deras hemsida om detta är aktuellt för dig. www.gefvert.se

Blandat från Riksfototräffen 2019

Foto: Carina Hedlund.

Foto: Simrishams fotoklubb.

Foto: Carina Hedlund.

Foto: Marcus Liedholm.

